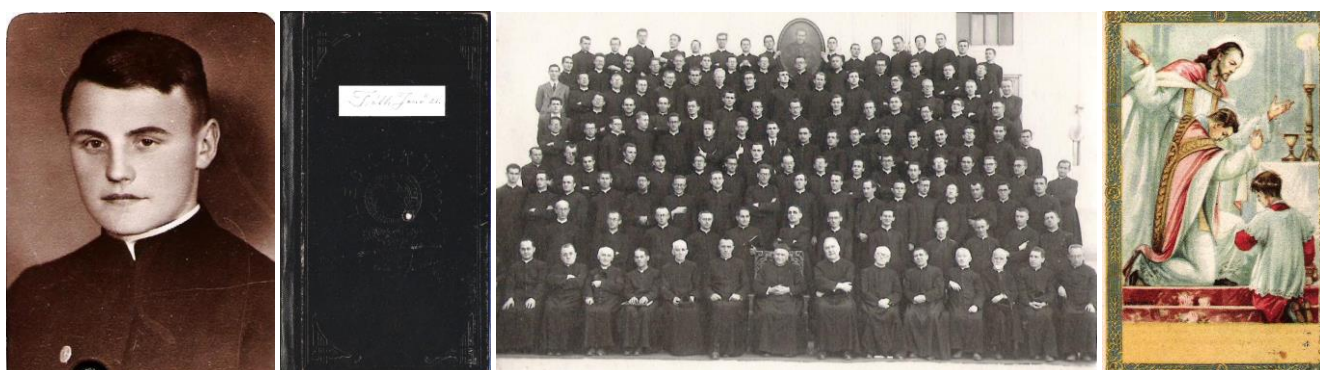

MÚLTIDÉZŐ

X . É V F O L Y A M , 2 0 2 1 . I . K Ü L Ö N S Z Á M

Tizedik évfolyamába lép a Vasszécsenyi Múltidéző, egyetlen forint önkormányzati támogatás nélkül, ami a maga nevében páratlan jelenség. Ezt a mind a szerkesztő, mint az olvasók számára kitüntetett pillanatot szerettük volna méltón megünnepelni, amire mi sem alkalmasabb, hogy a korábban tervezett, ám elmaradt, Dr. Tóth Jenő atyára, szalézi szerzetestanúrra, községünk kántorára, káplánjára, plébánosára és díszpolgárára emlékezzünk. Kevesen tettek annyit ezért a faluért, mint ő, ráadásul többségében ellenszélben, az uralkodó politikai ideológiákkal szemben, ahogy a szalézi templom alatti sírján olvasható: „A jó harcot megharcoltam, a hitemet megtartottam.” (Tim. 4.7)

1. kép – Leckekönyvének fényképe; 2. kép – Leckekönyve; 3. kép – Torinói csoportkép; 4. kép – Újmisés szentképe

2016 decemberében a Keresztény Közösségi Házban Varga Dezső, községünk első polgármestere nagyon szép, vetített képes megemlékezést tartott Jenő atyáról. A Múltidéző Jenő atyáról összeállított emlékszámában ismét Varga Dezsőt kérdezzük. Kisgyermekként mik voltak az első emlékeid Jenő atyáról?

Emlékeim is és dokumentumaim is vannak ezekről az időkről. Nyilvánvaló, hogy az emlékek és a fényképek is erősen megkoptak, lehet, hogy sok mindenre nem, vagy rosszul emlékszem. A bátyámmal együtt mentem mindenhova, így a templomba is, ahol ministrálni tanultam (1962-65), először persze csak ott álltam az oltár előtt és nem értettem semmit a latin miséből. Jenő atyát minden misén láttam, hiszen Ő volt a kántor. Tanár Úr 1959-ben „került” újra Vasszécsenybe, a működését utólag megítélve igen intenzíven építette a kapcsolatait a családokkal. Kisgyerek koromtól kezdve Jenő atya sokszor járt nálunk, a családjával jó kapcsolatban volt, szerette a társaságot, nagyon impulzív, dinamikus személyiség volt, magával ragadó, muszáj volt figyelni rá, nem pedagógus, hanem tanár ember. Megkövetelte a tiszteletet, de Ő is megadta azt másoknak. Szeretett élcelődni, az érzékenyebbek ezt persze rossz néven vették, voltak, akik nem szerették.

5. kép – Újmiséje 1945-ben Vasasszonyfán; 6. kép - Vasasszonyfai csoportkép a családjáról; 7. kép – Szüleivel; 8. kép – Fényképezőgépe

Hatalmas meggyőző erővel rendelkezett. Több fényképet is őrzök, amelyeket 1962-ben és a '60-as években készített a családjáról az udvarunkon, kertünkben, ezeket nagy értéknek tartom. Sőt színes szuper 8-as film is van a hatvanas évek elejétől. Ő nincs rajtuk, csak a családjunk, nagyanyám, nagyapám, szüleim, testvéreim, nagynéném. Búcsú, névnap, születésnap, ezek voltak a találkozás alkalmai, vendégséggel, finom ebéddel, süteményekkel, délutáni hosszú beszélgetésekkel. Rokonok, más családok is többször meghívták vasárnap

mise után ebédre, de arra is emlékszem, hogy ezt Ő kezdeményezte. Ezekre szívesen emlékszem vissza. Mindenesetre a szüleimen azt láttam, hogy megtiszteltetésnek vették a látogatását. Mivel civilben járt, nem volt nyilvánvaló, hogy Ő pap, világi figura tudott lenni, vicceket mesélt, rendkívül jó humora volt, szerettük. Ekkor 45-50 éves lehetett. Kemény ember volt, egyenes, határozott, néha kíméletlen is tudott lenni, szerettem, tiszteltem már kisgyerekként is. Ha nem készültem fel rendesen a zeneórára, legorombított, sírva fakadtam. Nem vigasztalt, csak a vállamra tette a kezét. Megosztó személyiség volt, rendkívül szerteágazó kapcsolati hálójával rendelkezett. Nagy volt a rokonsága, de jó kapcsolatteremtő készséggel rendelkezett, minden kapcsolatát ápolta. Például a lipárti kéttantermes iskolaépületet katonák építették a '60-as évek elején. A katonák nálunk ebédeltek, nagyanyám vállalta az ellátásukat, Jenő atya megismerkedett velük. Volt három fiú Géderlacról az építkezésen, akiket Jenő atya, megismert, tartotta velük a kapcsolatot és később, mikor leszereltek meglátogatta a családot Géderlakon. A szaléziák fő szálláshelyén Péliföldszentkereszten, Bajóton, Nyergesújfalun is sokan ismerték. A rend szétszórása után a volt rendtársaival is tartotta kapcsolatot, levélben is személyes látogatással is. Testvére, Győző küldött neki autóra pénzt, így nagyon mobilis volt, ezt rendkívüli módon élvezte, örült neki. A Kádár-rendszer pedig örült a valutának.

9. kép - Vasszécsenyben, Bíró István családjával; 10. kép - A Tóth testvérek, ő a bal szélén; 11. kép - Újra otthon, ő jobb oldalt

Az említett előadásban úgy fogalmaztál Jenő atyáról, hogy „veszélyes ember volt a hatalom szemében”. Ezt egy kicsit bővebben kifejtené?

A fentiek miatt volt veszélyes ember, hiszen a tevékenységét a templomon kívül fejtette ki, családokkal építette a kapcsolatait, gyerekeket tanított és mellette nevelt is. De ezekről gondolom nagyon nehéz lehetett információkat gyűjteni a Vasszécsenyben működő III/III-as besúgóknak. Ne legyenek illúzióink, hogy itt nem voltak ilyenek! Nem volt véletlen, hogy a szécsenyi temetőben sétálgatva is tartott órákat, például diószedés közben. Ha megkérdezték, mit csinált a templomkertben a gyerekekkel, azt mondta, diót szedtünk. Bennem úgy maradt meg, hogy Jenő atyának sok tanítványa volt, én legalább 15-re emlékszem. A hatvanas években éjszakánként keresték fel a politikai rendőrségtől, nyilván igyekeztek megfélemlíteni és megkísérelték, hogy beszervezzék. 1968 körül eltiltották a misézéstől, mert a ráállított besúgó jelentette, hogy gyerekekkel foglalkozik. Mai szemmel nézve nevetségesnek tűnik, de azt mutatja, hogy tartottak tőle. Mikor feljelentették, utána csak titokban misézett, amin a bátyám és én, de más fiúk is részt vettek. Be kellett fekte fotópapírral borítani a szécsenyi templom főbejárata a két kis ablakot, csendben, korán reggel voltak a misék, más senki nem vett más részt rajta. Gyerekként nem érttem, hogy mi az oka ennek, talán még féltem is, mert Jenő atya titoktartásra kért bennünket. Nem szabad elfelejteni, hogy 10 éves voltam.

12. kép - Testvérével Tóth Viktor atyával Vasszécsenyben; 13-14. kép - A Hamvas Bélai méhese Vasszécsenyben

1956-ban fotózott a Sztálin szobor ledöntésénél, ezért utána elítélték, börtönbe került, szabadulása után rendőri felügyelet alá került. Útlevelet csak akkor kapott, amikor ez alól feloldották. Akkor viszont sokat utazott. Te ebben az időben már kapcsolatba voltál vele?

Nem ítélték el, „csak” börtönbe zárták, a Kádár-rendszerben ítélet nélkül is le lehetett valakit ültetni akár egy évre. Ezekről szűkszavúan beszélt, amikor kérdeztem. Nyergesújfalun volt káplán, amikor hírt hallott a forradalmi eseményekről, felutazott Budapestre. Fényképeket készített a szobor ledöntéséről, a filmet előhívta, ki is nagyította a képeket. De elmesélte azt is, hogy a bronz csizmából egy darabot hazavitt. A hívek kérésére részt vett a nyergesújfalui tüntetésen. Így mesélte: „Beszóltak a plébániára, hogy káplán úr maga is jöjjön! Mentem”- mondta. Ezt mind felrótták neki, amikor elvitték. A fényképeket, fényképezőgépet és a filmeket elkobozták, felhasználták ellene. Viszont a bronz szobor csizma darabját bedobta a plébánia kútjába, így azt nem találták meg az ÁVÓ-sok. Egy évig volt börtönben,

Tökölön, Nagytarcsán és Székesfehérváron, attól félt, hogy álmában elmondja a bronz töredék titkát és akkor akár 10 évet is kaphatott volna. Egy év után a börtönparancsnok közölte vele: „Nem tudom mit követett el, miért került ide. Ha csinált valamit, akkor ezzel az egy évvel letöltötte a büntetését!” – és kiengedték. Ebből egyértelműen látszik az is, hogy ítélet nélkül zárták be. Így nemcsak ítélet nélkül, hanem ok nélkül. Akik azt állítják, hogy az egyházat nem üldözték a Kádár-rendszerben, elgondolkodhatnak. Az Új Embernek azt nyilatkozta az aranymiséje alkalmából, hogy volt a börtönben olyan időszak is, amikor csak papok voltak egy cellában, közösen miséztek. Gondolom ennek a rendszer gyorsan véget vetett, szervezési hiba történehetett. Nem szívesen beszélt a börtönről, nem tartotta magát mártírnak. Biztosan voltak információi a meghurcolt, megkínzott, tönkretett, megalázott és meggyalázott bebörtönzött rendtársairól, paptársairól, de ezekről nem beszélt. Neki valóban kitágult a világ, miután útlevelet kapott, erről én szinte semmit nem tudok, volt Rómában, Lengyelországban, Erdélyben.

15. kép – Az ókori Róma falai alatt, 16. kép – Egy adriai kikötőben; 17. kép – A tatabányai Turul szobornál, jobbra Varga Ágnes, 1967

18. kép – Búcsújáró útjai egyikén; 19. kép – Zakopánében; 20. kép – Erdélyben

21. kép – Grúziában; 22. kép – A Hortobágyon; 23. kép – Pannonhalmán

1973-ban nevezték ki káplánnak a kanonok úr mellé, a Te továbbtanulásodban volt szerepe?

Érdekes, hogy sohasem javasolta, hogy jelentkezsek Pannonhalmára, de Kanonok Úr sem. Talán egyszer látogatott meg Pannonhalmán, aminek rendkívüli módon örültem, hiszen egy évben csak háromszor jöhettünk csak haza. Búcsúzáskor kifejezésre juttatta: „Ha a mi rendünk is tovább működhetett volna, már hol tartanánk!” Keserűség fogta el, láttam rajta. Természetesen a szünetekben itthon jártam misére, de ezek az alkalmak úgy hagytak bennem nyomot, hogy Jenő atya misézett, és mindig volt, aki orgonáljon. Erről Ő több mint egy évtizeden keresztül gondoskodott.

24. kép – Filmezés (filmezte, fotózta a falut) közben 1972-ben; 25-26. kép – Szécsenyi temetéseken kántorként, majd káplánként

1977-ben 60. születésnapján iktatják be plébánosnak, Te ekkor érettségiztél Pannonhalmán. Ebben az időben is szoros kapcsolat fűzött hozzá?

Érdekes, hogy a beiktatásra konkrétan nem emlékszem, csak arra, hogy 1977 őszén eljött hozzánk és örömmel mesélte, hogy új plébánia építését tervezi a szécsenyi kultúrházzal szemben, ahol a pajta állt. Gyűjtötte a támogatókat, arra emlékszem, hogy én is felajánlottam egy havi fizetésemet. Aztán a kifárasztották, állandóan belekötöttek a tervekbe, az új plébánia építését a rendszer megakadályozta. Később ez a momentum különös jelentőséggel bírt annak a gondolatnak a megszületésében, hogy 1990 után már semmi sem állhatta útját a plébániaépítésnek.

27-28. kép – Káplánként szécsenyi bérmlásokkor, a kép közepén; 29. kép – Káplánként egy szécsenyi temetésen

30-31. kép – Az általa adományozott lipárti harang felszentelésén 1977-ben; 32. kép – Kovács Judit és Sebestyén András esketője

33. kép – 60. születésnapjára meghívója; 34-35. kép – Hencz József és Pungor László plébánosok a lipárti templom belső köszöntésén; 36. kép – Kovács Judit köszönti az ünnepségen

37-38. kép - Gombkötő Flórián a lipárti egyházközség nevében köszönti az ünnepségen, 39. kép - Hencz József esperes gratulál kinevezéséhez

Plébánosként nem használta a régi klasszicista stílusú plébániát, az hosszú ideig így üresen állt. Mikor fogalmazódott meg benne, hogy el kell azt bontani, és a helyére újat kell építeni, de már kultúrteremmel kiegészítve?

Jenő atyának volt lakása, egy családi ház, amit a nagynénjétől örökölt volna, de Ő a testvére gyerekeire íratta, csak holtig tartó haszonélvezetet tartotta meg. Kanonok Úr halála után a régi plébánia épületben még évekig ott lakott Mariska néni, a házvezetőnő. Nem volt hova mennie. Tanár Úrnak nem volt szüksége plébános lakásra, ezért nem költözött a nagyon leromlott állapotú épületbe. Az új építést nem engedték, kénytelen volt belenyugodni. 13 évvel később, 1990-ben 73 éves volt, senki sem gondolhatta komolyan, hogy egy ennyi idős ember építkezésbe fog.

40-41. kép - Karácsonyi ünnepség és előkészítése a lipárti templomban; 42. kép - Bértmálás a szécsényi templomban, Dr. Konkoly István megyéspüspökkel

43-45. kép - Elsőáldozások a szécsényi templomban

46-47. kép - Elsőáldozások a szécsényi templomban; 48. kép - A tanakajdi templomban; 49. kép - Raffensperger Péter szerzetessel, a szécsényi ó-Ebergényi kastély utolsó tulajdonosának leszármazottjával és Szalai Jánossal

Pungor Gyula és Pethő Gyula, mint egyházközségi képviselők az 1990. szeptemberi választások után megkerestek és átadtak egy dossziét, amiben a régi plébánia építésével kapcsolatos iratok voltak. Azt mondták, hogy ők nem tudtak ebben az ügyben semmit elérni, átadják nekem, ezzel le is tesznek a dolgról. Konkrétan nem mondták, hogy tőlem valamilyen várnának és azt sem tudom, hogy Tanár Úr tudott-e erről, de én tájékoztattam Jenő atyát. Annyit mondott, hogy Ő idős már ahhoz, hogy építkezésbe fogjon. Feleséggel sokat beszélgettünk arról, hogy az egyházközségnek mindenképpen szüksége lenne egy plébánia épületre, de olyan házra, ahol a közösség is épülhet. Már 1991-ben elhoztam Pannonhalmáról egy régi tanáromat, aki nagybőjti és ádventi lelkigyakorlatot tartott Szécsenyben, Lipárton és Tanakajdon. Tanár Úr nagyon örült ennek, több éven keresztül sikerült bencés atyát felkérni a lelkigyakorlat megtartására, előbb Polán Hildebrand, majd később Bánhegyi Miksa atya jött el hozzánk. Fontosnak gondoltuk, hogy legyen hely a lelkigyakorlatok megtartására a templomon kívül is. A gondolatot, hogy a semmiből is lehet valamilyen létrehozni, erősítette a Siófokon épített evangélikus templom meglátogatása. Dr. Német Árpád doktor Úrtól kaptam egy Fabinyi Tamás által írt könyvet, amit elolvasva megnéztem a siófoki Makovecz Imre által tervezett templomot. Jenő atyát meghívtuk ebédre és az azt követő beszélgetésben előadtuk neki a többfunkciós épület létrehozásának ötletét. Soha nem fogom elfelejteni azt a szituációt, amikor Tanár Úr a maga stílusában azt mondta: „No halljuk, halljuk, mi az a nagy ötlet!”. Lelombozott amikor közölte, hogy Ő már megöregedett, a plébánia építésről le kellett tennie, nem tud ebbe belefogni. Persze pénz sincs, közölte. Győzködtem, feleségem is, de mindhiába. Szomorú voltam, amikor elment. Aztán tovább érett bennünk a gondolat a közösségi ház ötletéről. A lipárti templomban én voltam a kántor, mise előtt, meg mise után szokott kommunikálni velem. Már pontosan nem tudom, mikor született meg benne az elhatározás, hogy mégiscsak próbáljuk meg. A döntést viszont biztosan tudom, mi váltotta ki benne: amíg beteg volt, elvették tőle a szalézi rend szombathelyi vezetését, pedig nagy álma volt a színház kialakítása és működtetése. Egy újabb ebédmeghíváskor azt mondta, jó, legyen közösségi ház, de legyen benne színház terem! Határozottan emlékszem arra, hogy boldogság töltött el. Soha egy pillanatra sem merült fel, hogy a régi plébánia felújításra kerüljön, mert az új funkciókra nem lett volna átalakítható. 1991. május 9-én egy alapítóányt hoztam létre, Keresztény Közösségi Ház Alapítvány elnevezéssel, a kuratórium elnöke Jenő atya lett, Káldy László, és Markóné Kovács Márta vállalta a kuratóriumi tagságot.

50. kép – Civilben, az elmaradhatatlan kötött pulóverében és optimizmusában; 51. kép – Temetés Szécsenyben 1987-ben 52. kép - Fákat ültet az új plébániaépület köré

1990-ben Téged választott meg a falu polgármesternek, milyen volt az együttműködés köztetek?

Az együttműködés szerintem a helyi egyházközség és az önkormányzat között soha nem volt ilyen gyümölcsöző, polgármesterként is orgonáltam, mise után egyeztettünk, de sokszor járt nálunk személyesen is. Úgy kellett rábeszélni, hogy az egyházközség igényelje vissza a volt egyházi ingatlanokat. Először elzárkózott, azt mondta: „Értsd meg, nem tudunk mihez kezdeni vele!” Végül rám hagyta: „Ha mindent elintézel, legyen!” Kicsit abszurd volt, hogy az önkormányzat kezelésében lévő, jogtalanul elkommunizált ingatlanok visszaigénylését nekem kellett intéznie. A szécsenyi iskola után részleges kártalanítást, 6 millió Ft-ot kapott az egyházközség, de a lipárti sarokiskola, amit 1916-ban a lipárti egyházközség épített, még most sem került vissza egyházi tulajdonba. Ez az épület jogos tulajdonosát, az egyházközséget illeti. A Rákosi rendszerben vették el, visszajár az egyházközségnek! A Jenő atyával történő együttműködésünket fémjelzi a közösségi ház elkészítése. Természetesen voltak közöttünk nézeteltérések is, de ezeket egymás között rendeztük, csak az történhetett, amit Ő jóváhagyott.

53. kép – Idősen is fiatalon; 54-56. kép – Az új tornaterem felszentelésén 1992-ban

57-58. kép – Az új plébánia és közösségi ház alapkövetételén 1993-ben; 59. kép – Zászlószentelés a szécsényi templomban 1994-ben

A rendszerváltáskor megbízták a szombathelyi szalézi rendház újjászervezésével, ebbe a munkába tudtál neki segíteni valamit?

Tanár Úr óriási elánnal kezdett neki a rendház újjászervezésének, de aztán egy műtét miatt kórházba került, és mint ahogy lenni szokott az egyházi berkekben is, mire kijött a kórházból „megfúrták”, Bószé József atya kijárta a tartományfőnöknél, hogy ő lehessen az új főnök. Nagyon fájt neki, ez a galádság, de ismét visszatallt Vasszécsénybe, az energiáit az énekkar és a cserkészlet szervezésébe fektette. Ha akkor sikerül megtartania a rendház vezetői megbízást, nem jött volna vissza a falunkba, nem lenne közösségi ház.

60-61. kép – Elsőáldozások Szécsényben és Tanakajdon; 62. kép – Áldoztatás a szécsényi templomban

Az új plébánia és keresztény közösségi kettőtök közös műve volt. Beszelnél egy kicsit részletesebben erről a közös alkotásokról.

A közösségi házat, plébániát mindenképpen meg kellett építeni, ezt csak Jenő atya tudta elkezdni és véghezvinni. Ennyi idő távlatából nézve is azt gondolom, hogy ehhez – szükséges pénzt kivéve – minden együtt volt: egy energikus plébános, egyházhoz kötődő, vallásos, kezdeményező polgármester, vallásos képviselői többség az önkormányzatban. Tanár Úr jelszava – fiatalkorában – az volt, hogy az „Idő rohan, tette gyorsan”, ez lett a tanítványainak is a titkos jelmondata. Az Új Embernek azt nyilatkozta, hogy a „plébánia építése a polgármester érdeme”, de ezt csak a szerénység mondatta vele. Nem tartom szerénytelenségnek viszont, ha azt mondom, hogy se nélküle, se nélkülem nem lett volna plébánia. Természetesen a sok-sok segítő kéz és önzetlen adomány nélkül sem tudott volna megépülni, de az elejétől kezdve erre alapoztunk. Az építés során előjött nehézségek csak erősítettek bennünket, hogy ez kettőnk felelőssége. Családunk nemcsak az ötletadásban, hanem anyagiakkal is támogatta az építkezést. Valaki kijelentette nemrég, hogy „a közösségi házat az önkormányzat építette”. Azt válaszoltam neki, hogy a Te házatad meg anyósod építette. Erre ő kikelt magából, az anyósom adott hozzá pénzt, de nem ő építette. Ezeket a butaságot valaki most is szándékosan terjeszti a faluban, talán a volt III/III besúgók. A plébániát az egyházközség építette, az önkormányzat pedig adott hozzá támogatást. Nézzük csak meg, hogy azóta a közösségi házon történt-e valami?

Közben, előtte is, utána is rendszeresen zárandoklatokat szervezett, ezt az oldalát Te, hogy ismerted?

Jenő atya azzal presszionált engem, hogy miért nem megyek el a zárandokutakra. Persze megértette, hogy nagyon sok dolgom volt, meg, hogy kicsik voltak a gyerekek, de azt mondta, „Neked példát kell mutatnod!” Azt is mondta, hogyha nem megyek el az énekkari próbára, tönkreteszem az énekkart. Próbáltam ebben is helyt állni, de nem volt könnyű. A polgármesteri munkát komolyan vettem, az egyházközségért is ugyanannyira felelősséget éreztem, közben a kistérségi táruulás elnöki tisztét is elláttam. Úgyhogy zárandokutakra nem nagyon mentem el.

Mindezek mellett Énekkar, Cserkészlet, nyári táborok, hittantáborok, hogy bírta mindezt energiával?

Mindig voltak tervei, igazi pap volt, nem sajnálta az energiáját az Úr terveinek megvalósítására, tudta mi a dolga. Felkért a Liszt Ferenc Cserkészcsapat alapító tagjának is, de a szervező munkában nem tudtam részt venni.

Nagy nap volt Aranymiséjének a napja, hogy emlékszel erre?

Pappá szentelésének 50. évfordulóját nagy örömmel érte meg, a résztvevők nagy száma is jelezte Tanár Úr népszerűségét. Bajáról eljött a teljes énekkar, minden pontosan meg volt szervezve, boldognak láttam. Én akkor háttérbe vonultam és Bertók Tibor alpolgármestert kértem meg, hogy az önkormányzat nevében köszöntse plébánosunkat. Nagyon rosszul esett ugyanis az a sok ármánykodás és gyalázkodás, ami akkor már elindult ellenem.

63-66. kép – Aranymiséjén hívei közt 1995. augusztus 13-án, nem csak neki, hanem az egész falunak nagy napja volt, az épülő plébánia udvara igazi népünnepélynek adott otthont

67-69. kép – Aranymiséjén hívei közt 1995. augusztus 13-án

70-73. kép – Aranymiséjén hívei közt 1995. augusztus 13-án

74. kép – Cserkésztáborban; 75. kép – Tábori misén; 76. kép – Érkezés a tanakajdi templomhoz

Ugyanígy kitüntetett nap volt az új plébánia felszentelése, erre hogy emlékszel?

Szép volt az ünnepség, Konkoly püspök úr megtisztelte jelenlétével a híveket. Szerepelt az énekkar, a gyerekek betlehemeztek, felvonultak a cserkészek, Jenő atya mindent bevetett, hogy jól sikerüljön.

77-79. kép – Elsőáldozások a 90-es évek második feléből

2000-ben Konkoly István felmenti, és beköltözik a szombathelyi szalézi rendházba. Ekkor is kerested vele a kapcsolatot?

Konkoly püspök a millenniumi ünnepség után közölte velem, hogy augusztus 1-től új plébánost nevez ki Vasszécsenybe. Ott voltam, mindent hallottam, nagyon rosszul esett neki, hogy korábban abban egyeztek meg, hogy 2000. év végéig maradhat. Szóvá is tette püspök úrnak, hogy nem ebben állapodtak meg. Erre a püspök: „Jenő, augusztus 1.!” Akkor még nem tudtuk, a püspök sem tudta, hogy nagy baklövés lesz a következő dispozició.

80. kép – Az udvarán lévő Lourdes-i barlang előtt; 81. kép – Hittanosokkal az elkészült közösségi ház előtt; 82. kép – Ecsettel festékekkel munka közben a közösségi ház udvarán; 83. kép – Az új közösségi ház felszentelésén 1996 decemberében

84. kép – Színdarab a közösségi ház felszentelésén; 85. kép - Dr. Konkoly István megyéspüspökkel a közösségi ház felszentelésén; 86. kép - Elsőáldozás 1998-ban

87-89. kép Elsőáldozások az ezredfordulón; 90. kép – Aranyoklevele 1991-ben

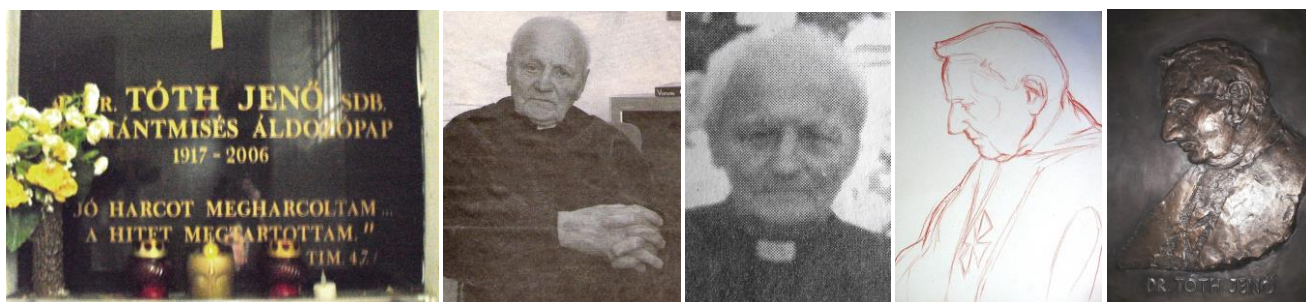
Keresztes András minden lerombolt, amit Jenő atya felépítetett, Tanár Úrral ezt már az első jelekből láttuk. Konkoly püspök úr később elismerte, hogy nagy hiba volt ez a döntés, elmondta, hogy az új plébános még a plébániát is el akarta adni. A szalézi rendházba történő

beköltözését követően rendszeresen meglátogattam, segítségére voltam abban, hogy legyen internet a szobájában, hogy legyen számítógépe. Engem nagy örömmel töltött el, hogy Amerikában élő testvérével és torinói rendtársával és még sok mindenkivel tudott e-mailben levelezni. Megtanulta.

91. kép – A Szalézi templomban is vasszécsenyieket keresztel; 92. kép – Gyémántmiséje a tanakajdi templomban 2005-ben; 93. kép – Dr. Konkoly István megyéspüspök a temetési szertartásán 2006-ban

Amikor korábban rábeszéltem, hogy az általa indított „Üzenet” című egyházközségi kiadvány nevét hadd vegye át az önkormányzati újság és szerkesszük együtt, nem örült neki, de belement. Szombathelyen belekezdett a Perint-parti Kinga Lap szerkesztésébe. Sokan segítettek neki begépelni a szöveget a számítógépre. Örömet lelte benne. Sok furcsaság történt a rendházban körülötte, ez nagyon bántotta. Tartományfőnök úr később elmondta, hogy kár volt Jenő atyát leváltani, az új házfőnökkel nem bírt és nem jó irányba mentek a dolgok. A vége az lett, hogy be kellett zárni a szalézi kollégiumot. Viszont itt, ezen a ponton kezdődött el a Brenner János Iskola története, ami egy külön misét megér. A plébánia építése csak előjáték volt ehhez a beruházáshoz képest.

94. kép - Sírja a Szalézi templom altemplomában; 95-96. kép – Utolsó fényképei; 97. kép – Tóth Csaba festőművész rajza; 98. kép – Tóth Magdolna szobrászművész domborműve a közösségi ház falán

Mit hagyott örökül a falunak?

Itt él köztünk most is, hatással volt az emberekre, megváltoztatta a faluban azoknak a gondolkodását, akik hajlottak a jóra. A családpassztoráció gondolatát talán Prohászka Ottokártól vette, de nagyon jól csinálta. Mindig meglátta, hogy mit kell tennie az evangelizáció érdekében és nem késlekedett, hanem alkotott. Ha most élne, a plébánián digitális stúdiót hozna létre és vallásos témájú digitális tartalmakat készítené, amit mindenkinek eljuttatna. Jó előre látta, hogy a technika fejlődésével, hogyan állíthatja a passztoráció szolgálatába a modern eszközöket. Jenő atya falunk díszpolgára, illendő, hogy rá mindenki tisztelettel emlékezzen.

Községünk történetében régen is voltak kiemelkedő jelentőségű plébánosok, lelkészek, a múlt században kettő is volt, Kiss József kanonok úr és Jenő atya. Kiss József 52 évig volt a falu plébánosa, Jenő atya 43 évig élt köztünk. Kiss József továbbfejlesztette elődje, Szabó Lőrinc munkáját, aki létrehozta az első közösségeket, keresztény egyesületeket a faluban. Neki köszönhetően a hitélet, a keresztény kultúra kiteljesedett a két világháború közt. Mind Mindszenty József diáktársa, és közeli barátja helyt állt az ideológia diktatúrák alatt, biztatást, és lelki támaszt adva a rászoruló híveinek.

Az 1956-os forradalomban, majd az azt követő meghurcoltatásban és megtorlásban megedzett Jenő atya tőle vette át a stafétát. Egyaránt értett a fiatalok és az idősek nyelvén. Mivel egyszerű, földműves családból származott, így soha nem mutatta ki olvasottságát, műveltségét, doktorátusát, ezzel soha nem hivatkozott. A nép nyelvén tudott beszélni, prédikációit mindig egy egyszerűen megjegyezhető magvas tartalomra építette fel. Sohasem szégyellte a munkát, állandóan tevékenykedett. A községeinkben a múlt század elején a báró Ambrózy Teréz által elvetett Don Boscoi vetést szalézi szerzetesanként ő gondozta, aratta le. A hozzá tartozó templomok soha nem voltak üresek, de számára az Isten országába vezető út a templomból indult ki a világba.